

TABOR* izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 12. uri z danom naslednjega dne ter stane mesečno po pošti K 20-., na inozemstvo K 40-., dostavljen na dom K 22-., prejel na upravi K 20-., inzerati po dogovoru.

Naroda se pri upravi TABORA* MARIBOR, Jurčičeva ulica številka 4.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon interurb. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, prilike, dno. Telefon št. 24. ŠHS poštnoštevilni račun št. 11.731.

Na naročila brez donacija se ne ozira. — Dopolnila se ne vračajo.

MARIBOR

Leto: III.

Maribor, petek 27. januarja 1922.

Številka: 22.

Za državno avtoriteto.

Da še cele plasti naroda in tudi kar celotne pokrajine ne vidijo v Jugoslaviji države z vsemi potrebnimi atributi — tega ne more nihče tajiti. Iz tega zla pa izvira vse težkoče za posameznika, vse nevarnosti za državo.

Skrb za dobro ime, za prestrigo, za avtoriteto države pa se mora pričeti od zgoraj in se širiti navzdol. Iz tega vidika more sklepati državni zbor zakone, ministrski svet izdajati odredbe in oddajati odlična in manj odlična, visoka in nižja službena mesta državnega aparata. Vsakokrat in vsako stvar, ki izide pod zaščito državne avtoritete je treba dobro premisliti, a v nobenem slučaju se ne sme kaka odredba preklicati. Gorje pa, če bo finančni minister uknil, kar je sklenil, podpisal in objavil naš ministrski svet, gorje, če bodo v državi moči, ki bi bile resnično, ali ki bi vsaj hotele biti močnejše od odgovornih činiteljev! Potem zidamo na pesku!

Kakor pri najvišjih, tako mora biti tudi pri podrejenih oblastih. Vse dolžnosti, predvsem davki se naj ne odmerijo krivično, prekomerno; kar pa se sme, to se tudi mora zahtevati. Tu ni nikakega barantanja in naknadnega odpisovanja, kakor se v najposlednejšem času baje ponekod prakticirala; vsaka taka milosrčnost izven v slabost države, ki nosi na tak način kar dvojno škodo. — Skratka, vsak ukrep mora biti neovrgljiv, zato pa do pičice izpolnjen. — V demokratični državi mora izginiti ves vpliv kapitala na oblasti, izginiti vse predprave premožnejših slojev. Na tak način bo pridobila na ugledu in država in njena oblast.

Kar najskrbneje pa se mora čuvati državna avtoriteta napram posameznikom, kakor tudi celim skupinam, zlasti proti časopisju. Seveda je ločiti med kritiko, ki hoče odločiti pomanjkljivosti in nasvetovati zboljšanja, in ključno in nasvetovati zboljšanja, in med zlohotnim blatenjem države, njenih oblasti in njihovih ukrepov. Če ne gre drugače, je treba s silo pregnati to lahkomišelnost, v največ slučajih pa hudobno hujskanje, potvarjanje resnice in blatenje države in njenih predstavnikov gor do samega prestola. — Res, da se ljubezen in vdanost do države ne bo dala izsiliti; pa tega tudi treba ni; dovolj je, da vsakdo sam pravično preceni težave in uspeh in spoznal bo, kako se polagoma sicer, a gotovo celi marsikatera rana, povrnil bo k resnemu delu, našel več zadovoljstva in predvsem zaslužil vzvišeni pomen jugoslovanske državne ideje.

Krepki opori na znotraj pa mora slediti odločen nastop na zunanaj. Dobro prevdarjeni sklepi se morajo nujno izvršiti. Le na tak način si bomo ohranili, pravzaprav šele pridobili prestož, ki ga tako nujno rabimo, da bomo mogli zabraniti zasmehovanje, onečaščenja in poniževanja naše mlade države v inozemstvu. S svojo silo smo si pridobili že velik ugled v sedanjih Avstriji in Madžarski; v antantnih državah pa si jo pridobimo edino le s trezno prevdarjenim postopanjem, ki nikdar ne pusti iz vidika časti, dolžnosti in pravic, ki jih ima naša država. Našim diplomatskim zastopnikom in zanje ne sme biti nobena žrtev prevelika, kajti po njih nas ceni svet; naša čast pa zahteva, da nas svet vsaj pravično ceni.

Le takrat, če utrdimo državno avtoriteto na znotraj in na zunanaj, se bo urenilo še vse drugo, bo rasla naša valuta, se širilo blagostanje in sreča... Naša država pa se bo lahko posvetila popolnoma kulturnemu delu in tako postane v Evropi nova Danska in Nizozemska.

Včerajšnja seja narodne skupščine.

Pašičev ekspozé v dopoldanski seji. — Govor demokrata Cubrovića in radikalca Jovanovića v popoldanski seji.

TIP Beograd, 25. jan. Današnja seja narodne skupščine je pričela dopoldan ob 10.50. Predsednik je naznanil, da je zbornici predložena trgovska pogodba z Avstrijo. Na to je podal ministrski predsednik obširen ekspozé o zunanji politiki. V ekspozéju je govoril o vprašanju naših mej, o razmejitvi z Madžarsko, Romunijo, Bolgarijo, Albanijo, Avstrijo in Italijo, o našem razmerju do Italije, o odnosajih z Bolgarijo in Rusijo ter končno o naših notranjih nalogah. (Z ekspozéjem ministrskega predsednika se bomo bavili obširneje v jutrajšnji številki. Op. ur.)

LDU Beograd, 25. jan. Ob 16.45 uri se je nadaljevala seja narodne skupščine. Prvi je govoril demokrat Pavle Cubrović. V svojem govoru je med drugim izjavil, da so v deklaraciji razne simpatične stvari, posebno glede kreditov za agrarno reformo in zavarovanje setve. O finančnih prilikah pravi, da so slabe. Glede hrvatskega vprašanja meni, da se ne moti, ako trdi kategorično, da bi bila intervencija v hrvatskem vprašanju v načelu pogrešena in da bi vodila k razpadu naše ujedinjene države. Ako bi se država ujediniila po pokrajinah, kakor so bile poprej, bi se ne mogla ustvariti močna narodna sila. Ako bi se država organizirala po tem pokrajinskem sistemu, bi sedanje prilike, ki so sedaj še majhne, delovale še močneje na razkroj države. Dalje pravi govornik, da smo imeli v zunanji politiki nesporno uspehe, pa tudi dosti neuspehov. Glede Italije je mnenja, da je njeno zadržanje napram našemu narodu nedostojno velike države. Obzaluje, da smo izgubili Skader, ker pomenja to izgubo najvažnejše točke na Jadranskem morju. — Zemljoradnik Stevan Banin je odgovoril nato na nekatere pripombe ministra Pribičevića glede izjav zemljoradnikov o vprašanju zakona za zaščito države. — Za njim je govoril finančni minister dr. Kumanudi, ki se je najprej bavil z opombami Stojana Protića, da baš finančnemu problemu ni posvetil dosti pažnje, da se je v tem vprašanju pokazal nezadostno obveščeni. V proračunu so se izvedle tri redukcije, ter se je proračun od 9 milijard znižal na 5 milijard. Zato smatra, da se finančnemu ministru ne more očitati, da bi se ne bil pobrigal za to, da se spravi proračun v ravnotežje. Deficit bo znašal približno eno milijardo. Ta deficit se lahko odpravi, in sicer na dva načina: S štedenjem. One prihranke, ki se niso mogli doseči, pričakuje sedaj vlada in narodna skupščina od finančnega od-

bora. V finančnem zakonu, ki spremlja proračun, je predviden način, kako se morejo doseči prihranki. Ako bomo šli po tem potu dalje, je več ko gotovo, da bomo v proračunu za leto 1922. dosegli še več prihrankov kakor dosedaj. Drugi način prihrankov pa se more doseči potom novih virov dohodkov. Po njegovem mnenju in po mnenju vse vlade se bodo iskali novi viri tedaj, ako se pokaže, da se drugače v proračunu ne more doseči ravnotežje. Kot nov vir sta predvideni dve vrsti davka: 1. da bi se od vseh dosedanjih davkov progresivno pobiral nov davek. 2. Da bi se sprejel davek na premoženje. Dolg, ki ga ima država pri Narodni banki, ni edini vzrok padca dinarja. So tudi drugi vzroki. Velike vsote, za katere so se naši trgovci zadolžili v inozemstvu, potem politične prikke zadnjega časa, kakor n. pr. mobilizacija itd. Govornik graja Jugoslov. klub, da je agitiral proti investicijskemu posojilu (ugovori pri Jugoslov. klubu). Dalje pravi, da je naša trgovinska bilanca res pasivna, da pa to ni edini razlog, temveč da so tudi drugi, ki jih je šteti vse v vrsto vzrokov za padeč dinarja. H koncu pravi, da bo naše narodno edinstvo vedno trpelo, ako bomo vztrajali pri malenkostih in vprašanjih ali je delegat v tem ali onem mestu ali ministrstvu Srb, Hrvat ali Slovenec. — Radikalca Ljuba Jovanovića je govoril o hrvatskem vprašanju in o sporazumu med Hrvati in Srbi ter rekel, da ne more priti do sporazuma v smislu hrvatskega bloka. Po mentaliteti, navdahnjenosti po neprijateljstvih, se misli namreč na sporazum med suvereno hrvatsko državo in kraljevino Srbijo. Te ga sporazuma ne more niti razumeti, niti odobriti, ker tvorimo samo eden suveren narod. On ve za Srbe, Hrvate, Bosance, Slovence, Črnogorce in Makedonce, ne pozna pa hrvatskega naroda ali srbskega, ne ve za meje Hrvatske in pravi, da Jugoslovanski klub sam ni solidaren z mislijo Hrvatskega bloka in da je bila v tej opoziciji stalna razdvojenost v mišljenju. Smatra, da mora priti do drugega sporazuma in da tako misli tudi Protić in Marinković ter da temu tudi sam Pribičević ni nasproten. Nato se je izvolil odbor devetorice, ki se bo sestel jutri dopoldne, da vzame v pretres trgovsko pogodbo z Avstrijo, katere rok poteče koncem tega meseca in ki se mora podaljšati. Seja je bila zaključena ob 19.45. Prihodnja seja je odredjena za jutri dopoldne ob 19. uri z istim dnevnim redom.

Grški kralj ne odstopi.

DKU Pariz, 25. jan. Grško poslaništvo kategorično dementira vesti o odstopu grškega kralja Konstantina.

Cita na Portugalskem.

DKU San Sebastian, 24. jan. Razikraljica je danes dospela semkaj ter bo jutri nadaljevala svoje potovanje na Portugalsko.

Španska kraljica zbolela na španski. DKU London, 24. jan. (Brezlično.) Španska kraljica je zbolela na španski bolezn.

Novi avstrijski bankovci.

DKU Dunaj, 26. jan. Avstrijsko-ogrška banka prične dne 26. jan. izdajati nove bankovce po 5000 oziroma 50.000 kron.

Zaroka kralja Aleksandra.

DKU Bukarešta, 25. jan. Listi poročajo, da dospe kralj Aleksander dne 20. febr. v Bukarešto, kjer se bo dne 22. febr. vršila svečana zaroka s princezino Marijo.

Strašne posledice glada v Rusiji.

DKU Moskva, 25. jan. Slučaji, da uživajo stradajoči človeško meso, se vedno bolj množijo. V Samarski guberniji sta bili dve ženski aretirani, ker sta pojedli trupla dveh otrok in neke kmetice, ter zaklali dva starčka. V Velikih Gusticah se preživlja deset družin z mesom izkopanih trupel. Neke druga kmetica je razdelila truplo svoje umrle 13-letne hčerke med svoje vstale, še živeče otroke.

Več jasnosti!

Drug za drugim se oglašajo naši ministri. Zadnje dni smo slišali v skupščini ekspozé prometnega ministra. Pojasnil je težkoče, s katerimi se bori naš promet. Povedal je marsikatero grenko resnico, priznal marsikatero napako in slabost. Prometno vprašanje je važen del naše gospodarske konsolidacije. Čim več bomo razpravljali o njem, tem hitreje in popolneje bomo zadeli pot, ki vodi k temeljitemu izboljšanju prometa.

Nedavno je podal notranji minister g. Voja Marinković svoje mnenje o hrvatskem problemu. Priznal je važnost tega problema za našo državo in povdaril potrebo odkritosrčnega sporazuma. Koneciliantnost njegovega mišljenja so podčrtali tudi separatistični listi. Škoda je, da g. Marinković ni podal slične izjave v parlamentu.

Zunanji minister g. Mončilo Ninčić ni človek široke in temeljite diplomatske šole, a njegovi odgovori na interpelacije, tičeče se zunanjepolitičnih vprašanj, nam pričajo, da zunanji minister skrbno zasleduje razvoj mednarodnega življenja v sosesčini in v zapadnem delu Evrope.

Toda vse te izjave, vsi ti odgovori so samo odlomki, posamezni členi, ki ne dajejo pravke jasnosti o politiki naše vlade in o celotni situaciji države na znotraj in na zunanaj. Že dolgo nam ni podal ministrski predsednik obširnejšega ekspozéja o položaju in o vladnem programu. Vladna deklaracija se je omejila zgolj na suhoparne točke dnevnega reda.

Ravno zato, ker smo načeloma za to državo in za današnjo koalicijo, katere je kljub vsem svojim hibam edino za točišče vseh pozitivno državnih elementov, ravno zato bi želeli, da bi zavlada več jasnosti v principijelnih vprašanjih državne politike. Naš parlament je sicer pokazal toliko napak in kričeče raztrojenost, da ga ne moremo postaviti v isto vrsto s parlamenti drugih srednje in zapadno evropskih demokracij; kljub temu pa je ta parlament eksekutiva ljudske volje in ima vlada dolžnost, da mu poroča in pojasnjuje tudi takrat, ko ni bila klicana na odgovor.

Omenimo naj samo, kako pogosto podaja češki ministrski predsednik obširne in temeljite ekspozéje o notranjih in zunanjepolitičnih problemih Češkoslovaške.

Mi, ki zaupamo temu režimu, smo zadnji izmed onih, ki jim je potrebno vladino celotno poročilo. Pred nami pa stoje nasprotniki režima, a tudi oni, ki mrzijo ne samo režim, temveč celo državo. A hkrati čaka tudi zunanji svet, da sliši, kaj poroča jugoslov. vlada parlamentu. Ni dovolj, če stranke poročajo na kongresih o delovanju svojih zastopnikov v vladni koaliciji. Treba je, da slišimo poročilo o tistem delovanju »zastopnikov strank«, ki ni posvečeno strankam kot takim, marveč — državi, ljudstvu, narodu. Treba je, da smo si vsestransko na jasnem, kaj smo storili in kaj hočemo storiti. Brez te jasnosti je javno mnenje igračka slučajnosti in protislovnih govorice.

Opomba: Ob sklepu lista smo prejeli vest, da je v sredo podal ministrski predsednik Pašič obširen ekspozé o zunanji politiki. S tem ekspozéjem se bomo pečali v jutrajšnji številki.

Strašne posledice glada v Rusiji.

DKU Moskva, 24. jan. (Brezlično.) V vasi Tahtaly v tatarski republiki je nek kmet v obupu vsled glada pojedel svojega lastnega sedemletnega otroka. Slovi je bil urodno ugotavljen.

Sovjetska Rusija in zapadne velesile.

V sovjetski Rusiji se zadnje dni z izredno živahnostjo pretresa vprašanje: ali naj gredo zastopniki sovjetske vlade v Genovo ali ne?

V glavnem opazamo dve struji, zmerno in radikalno. Znano je, da se že delj časa vrši prikrita politična borba med Leninom in Trockim. Lenin je treznejši in nacionalnejši; so trenutki, ko bi se lahko reklo o njem — in to mu večkrat očitajo tudi njegovi radikalni nasprotniki — da je Rus, ki ljubi Rusijo in sicer v prvi vrsti Rusijo. Zid Trockij vztraja trdovratno na ostrih vrhovih mednarodnega komunizma in ga ne more nobena grenka izkušnja zvesti v doline realnosti. Trockij je fanatik in — militarist.

V sporu za vprašanje udeležbe na genovski konferenci sta nastala dva tabora: v prvem je Lenin, v drugem pa komunistična levica z Buharinom in Ignatijevim na čelu.

Uradni list sovjetske vlade »Izvestija« je nedavno označil cannesko resolucijo o genovski konferenci za prvo veliko moralno zmago sovjetov nad diplomacijo zapadnih velesil. Velesile so na ta način priznale, da bo sovjetska vlada ostala ter so se odrekle politiki vojaških intervencij.

Nasprotni tabor pa naglašja, da je genovska konferenca zgolj intrigantska vaba zavestnih držav, ki bi rade pripravljale gospodarsko intervencijo proti Rusiji in s pomočjo gospodarskih in finančnih koncesij vzpostavile v Rusiji nov kapitalistični red, ki bi nujno izzval padec komunističnega režima.

Vprašanje je, ali naj Lenin gre na genovsko konferenco ali ne?

Pred par dnevi se je z gotovostjo zatrjevalo, da bo šel namesto Lenina Čičerin ali Lunačarskij, ker se Lenin boji, da bi njegov odhod silno ojačil komunistično levico, ki trdovratno odločanja vsak kompromis z zapadno buržoazijo ter bi Leninov odhod izkoristila kot izborna agitacijsko sredstvo. — Večrajšnja vest pa pravi, da se bo Lenin vendarle podal v Genovo in stopil na čelo ruske delegacije, kateri bi pripadali znani sovjetski diplomati: Krasin, Litvinov, Račkovskij, Vorovskij in Joffe. Lenina bi nadomestil v predsedstvu sovjetrov komisar Krasin.

Značilno je, da pri vsem tem igra odločilno vlogo skrb, da vsled stikov z zapadnimi velesilami ne nastane poltom sovjetskega režima. To nezaupanje (v lastno moč ali v namene zapadnih držav) poudari, ki vidi v sedanjem režimu izpolnitev svojih revolucionarnih idealov in katerim je vse drugo deseta briga, na skrajno levico, kjer se počutijo varne kakor svetniki v puščavah pred skušnjavami sveta.

S kakšnimi zahtevami bo nastopila Rusija na genovski konferenci?

O tem razpravlja posebna komisija, katere predsednik je Čičerin. Definitiven program še ni znan, poročajo pa, da bo sovjetska delegacija zahtevala povrnitev ruskih državnih dolgov; odškodnino za škodo, ki je nastala vsled intervencij tujih držav; vrnitev ruske-

ga trgovinskega ladjevja, ki so si ga prisvojili Denjikin, Judenič in Vrangel, rešitev vzhodnosibirskega vprašanja; gospodarsko obnovo Rusije; ureditev gospodarskih stikov z inozemstvom; rešitev vprašanja konzulatov in rešitev valutnega ter narodnostnega vprašanja.

Sovjetski krogi stojijo na stališču, da bodo lahko samo z velikimi zahtevami uspešno parirali poskuse zapadnih diplomatov, ki baje poznajo samo en cilj: kapitulacijo sovjetskega režima.

Strah, s katerim prihajajo boljševiki pred forum cele Evrope, je več kot slabo znamenje. Po našem mnenju je to priznanje, da se zavedajo svojega zločina in sedaj samo skrivajo kot Razkolnikov svoje krvave prste.

Slovaški klerikalci in bankokracija.

Da spoznamo klerikalizem, moramo pogledati tudi čez meje. Tipičen cvet klerikalizma poganja na Slovaškem. O slovaški ljudski (ljudski) stranki smo že pisali. Danes povzamemo iz praških »N. Listy« sledeči značilni dopis iz slovaške Bratislave:

Vesti, ki so se zadnje dni raznesle po slovaškem tisku, da se slovaška ljudska stranka pogaja za vstop v vlado, niso resnične. Izgleda pa, da se bodo razmere v stranki vendarle že razčistile. Ljudska stranka je šla v opozicijo z velikimi gesli, obljubami in hrupom, a sedaj se je pokazalo, da stranka nima niti dovolj organizatorjev in praktičnih delavcev, niti dovolj denarja. Strankin voditelj Andrej Hlinka je skušal ustanoviti veliko banko, ki bi naj podpirala slovaško ljudsko stranko. Jedro te banke bi bila Ludova banka v Ružomberku. Z njo je hotel združiti vse denarje zavode na Slovaškem, ki se pod vplivom Ludovcev ter jo nasloniti na kako večjo klerikalno banko na Moravskem. Hlinkov načrt pa se ni dal izvesti, ker je določal, da gre glavni dobiček v strankino blagajno, s tem se pa niso strinjali — klerikalni akcionarji. Z Hlinkovo bankokratsko politiko se nista strinjala škofa Kmet'ko in Vojtíšek, ter odbila Hlinkovo prošnjo, da bi dala na razpolago svoj denar. V zadnjem času se je Hlinka mudil v Košicah, kjer je poskušal pridobiti za svoj načrt maščarskega škofa Fischera Colbrine, ki tudi ima svojo banko. P. Hlinka je prišel prepozno, kajti škof Fischer Colbrine je že fuzijoniral svojo banko z moravsko-slovaško banko. Z ravno isto banko je sklenila fuzijo Jurigova Zohorska banka. Izmed večjih bank je ostala Hlinki Seredska banka, katero obvlada klerikalni poslanec Tomanek. Izgleda, da tudi ta ne mara zapustiti svojega udobnega mesta. Tako ima p. Hlinka na vsakem koraku nove težave. Posledica teh neuspehov je ta, da se nahaja tisk ljudske stranke v hudi finančni zadregi, ker ga stranka ne more podpirati z izdatnejšimi podporemi. Sicer se govori, da so dobili ljudove gotove svoje denarja iz inozemstva, a te podpore baje še niso bile izplačane. Sicer pa sedanja strankina taktika zadeva ob vedno večji odpor ...

zvišala ponekod tudi povprečna življenjska doba!

Kar se tiče življenjske dobe, ne smemo pozabiti, da je časovno omejeno življenje vseh živobitij, akoravno vlada velik razloček v tem oziru med živalmi in rastlinami. Življenjska doba slona ali nekaterih rib znaša okoli 200 let; življenje marsikatero žuželke usahne, predno zatone sonce v dnevu. V celem organskem svetu vidimo, da ima vsaka vrsta, vsako bitje in med njimi seveda tudi človek strogo omejeno življenjsko dobo, ki se konča v gotovem času. Z odstranitvijo vseh kvarnih in zunanjih vplivov zamoremo sicer podaljšati življenjsko dobo za gotov čas, nikakor pa ne za večno. Za človeka se računa srednja in povprečna življenjska doba približno 50—60 let in je različna za posamezne dežele, narode, poklice itd. Samoumevno je, da se odtegne našemu odgovornu vprašanju, če se bo posrečilo kedaj podaljšati povprečno življenjsko dobo za človeka!

Vobče pa se lahko reče, da bo osta-

Kakor je videti, so se slovaški klerikalci dobro oskrbeli z — bankami. — Čisto gotovo so njihovi listi polni zavijanj o liberalni bankokraciji. Seveda, duo si faciunt idem, non est idem... Slovaški avtonomisti so po duhu in po žepu podobni našim avtonomistom.

Gospodarica sveta

Velik avanturističen roman

Spisal: Karol Figdor. Prevel: R. R.

S prvem februarjem prične izhajati v »Taboru« velik in velezanimiv roman

„Gospodarica sveta“.

„Gospodarica sveta“ je tudi filmirana drama in sicer po romanu, katerega prične objavljati sedaj »Tabor«. Film se je predvajal tudi v Mariboru in kdor ga je videl, bo gotovo z zanimanjem čital tudi roman v »Taboru«. Roman opisuje romantično zgodbo mlade Mavde Gregardove ter povede čitatelja v spletkarsko in zvodniško Kino, ga seznanja z razmerami na Kitajskem in z zahrbtnimi Kitajci, povede ga v Afriko, v domovino divjih črncev, v Ofir, mesto prošlosti, in potem zopet v Evropo. Dejanje je tako zanimivo in napeto, pa tudi tako polno lepote, da bo, kdor bo pričel čitati ta roman, nestrno čakal na nadaljevanje. Kdor se ni naročil na »Tabor«, naj si ga nemudoma naroči, da ne zamudi pričetka. »Tabor« stane mesečno le 5 dinara.

Politične vesti.

* Grški kralj odstopil? »Daily Express« poroča iz Aten, da je angleški poslanik obiskal grškega kralja ter mu razložil, da je potrebno, da se odpove prestolu, sicer bi se morali normalni odnosi med Grčijo in velesilami prekiniti. Kralj je izjavil, da je voljan tej zahtevi ugoditi. V tem slučaju bo nedavno sklenjena finančna pogodba razveljavljena.

* Avstrija in Madžarska. Avstrijsko-madžarska finančna pogajanja, ki bi morala biti glasom beneškega spora zuma v štirinajstih dneh končana, se bližajo svojemu koncu, brez da bi bil dosežen povoljen rezultat. Beneški sporazum določuje za slučaj, če po štirinajstidnevem pogajanju ne pride do sporazuma, mednarodno razsodišče. Radi tega skuša madžarska vlada doseči, da se imenuje za predsednika tega mednarodnega razsodišča Italijan in sicer italijanski poslanik v Budimpešti princ Castagnetta. Ker so Italijani tudi v zapadnoogrskem vprašanju pokazali svojo naklonjenost Madžarom, je avstrijska vlada v strahu, da bo tudi tukaj po Italijanih oškodovana. Za predsednika razsodišča bi bil v tem slučaju najprimernejši Američan ali pa Švicar, kakor je bil tudi v Gornji Šleziji. Zato se poteguje Avstrija za imenovanje švicarskega predsednika. Ščasoma bodo Italijani tudi v Avstriji popolnoma odigrali svojo vlogo.

* Stališče sovjetske Rusije. Člani vsruskega eksekutivnega odbora so sklicani za 27. januar k izredni seji, na kateri se bo odločila udeležitev Rusije na genovski konferenci ter obnem izvoliti delegati. Čičerin pravi v svo-

jem govoru na Bonomijevo vabilo, da bo imela ruska delegacija vsa potrebna pooblastila in polnomoč. Nadalje pravi, da bi se čim prej naznanil program in sestava konference, da zamore sovjetska vlada pravočasno zavzeti svoje stališče. Trockij je nedavno govoril na nekem shodu delavske mladine v Moskvi, kjer je rekel: Mi moramo iti v Genovo, kajti najbrž bo že prihodnje pomlad priznana sovjetska vlada. Vendar se ni izključeno, da se bo še enkrat skušalo napasti sovjetsko Rusijo z vojaško silo; zato mora biti naša armada pripravljena, da ne bomo neprijetno presenečeni. Čičerin je izdal oglas, v katerem dementira trditve francoskega časopisja, da namerava sovjetska Rusija izrabiti konferenco v Genovi le za propagando. Rusija že dolgo želi zbliznarska z drugimi silami, posebno v gospodarskem vprašanju, ter gre le s dobrimi nameni na konferenco. Obnova Rusije je edini cilj, ki ga pri tem zasleduje.

Zanimivosti.

Spomenik konjem in psom. — Maršal in škof. Nov rekord na konferenci v Cannesu. — Kaj je najtežje na svetu — Če se izgubi generalov ovratnik

Ko so že vsi slavni in neslavni junaki dobili primerne spomenike, so se Američani in Angleži spomnili tudi drugih tovarišev v vojni, psov in konjev. Prvi so se spomnili Angleži ter postavili v vojni padlim konjem v Londonu velik, lep spomenik. Sedaj so se tudi Amerikanci spomnili psov, katerim nameravajo postaviti v New Yorku na živinjskem pokopališču velikanski spomenik. Spomenik bo predstavljal velikanskega psa na straži. V Parizu, ki navadno ne zaostaja za Londonom in Ameriko, se še niso odločili, da li bi postavili konjem in psom kak spomenik. Zato pa je nek novinar ozmerjal vlado, češ, da nima smisla za humanost ter se briga samo za ljudi, zveste tovariše pa pozablja. Časčenjo živali ml novci. V Angliji je bilo to že pred vojno v navadi. Ko je bil lord Hardinge podkraj v Indiji, se je proti njemu kovala zarota, ki ga je hotel pri prvi priliki ubiti. Ko je podkraj pri neki slavnosti jahal na slonu k ceremonijam, so vrgli uporniki pred slona bombe, misleč, da se bo slon splašil ter pri tem ubil svojega gospodarja. Slon je sicer malo postal, potem pa mirno nadaljeval svojo pot. Iz hvalečnosti je vlada tega slona »upokojila«, ga postavila v poseben lep hlev ter mu pridela dve častni slugi, ki mu strežeta. Ta slon še danes živi, ter uživa posebno milost in naklonjenost vlade.

Ko je francoski maršal Foch nedavno bival v New Yorku, je obiskal tudi tamošnjo rimskokatoliško katedralo. V cerkvi ga je pričakoval škof, ki ga je sprejel s sledečimi besedami: »Gospod maršal, pozdravljamo vas ter vam predajemo 893.815 očenasev, 8.973.217 avtomarj, 1.195 rožnih vencev ter 1 milijardo 915.300 dni odpustkov!« Maršal se je baje za ta čuden dar lepo zahvalil.

Na konferenci, ki se je nedavno vršila v Cannesu, je bil, kar se tiče brzo-

lju z namenom, da se seznanijo s sanacijsko zdravstvenih razmer v Angliji in vidi, kaj je vse podvzela in storila ta dežela za dobrobit in v prid svojega naroda. Nimam in tudi nikakor nisem imel namena, da bi razburil znanih z omenjeno malo črtico iz angleškega življenja gotove sloje, javne urade, najmanj pa stanovanjske urade. Služijo naj v poduk vsem onim, ki so ga potrebni in ki ne vedo, da je glavni razvoj dobrega zdravja prestranost in svetloba! Nikakor pa naj črtica ne bo orožje proti stan. urad. ki se že itak bore na življenje in smrt za nar. blagor in stanovanje. Posledica današnje stanovanjske bede, ki vriva ljudi s silo pod streho, ne bodo izostale in jih bo šele čutil na svojem lasnem telesu v pravem pomenu besede prihodnji naš rod! Seveda težak je odgovor, kako ednomoči željam tisočerih brez strehe, ki pa ne spada v mojo, ampak v kompetenco onih desetisočernikov, ki imajo vodlago za zidanje hiš!

Doc. dr. I. Matko:

Vzroki padca umrljivosti na Angleškem.

(Konec.)

Z navedenimi institucijami, pred vsem s preskrbo prebivalstva s čistimi in s primerno velikimi stanovanji je Anglež dosegel, da predstavlja danes najbolj telesno razvit, zdrav in krepek narod na svetu, ki ima najmanjšo umrljivost med vsemi kulturnimi državami. Nižjo umrljivost (16,2) nego Angleška imajo v Evropi tri severne države, kar pa je v zvezi s tamošnjim slabim obljudenjem in s klimo.

Anglija se ni ustrašila silnih naporov in tudi ne denarnih stroškov pri izvedbi grandiozne stanovanjske reforme. Dr. Thorne-Thorne je zračunal, da je izdala samo v razdobju 1875.—1890. nad 2 in pol milijardi starih kron za vzdigo ljudskega zdravja. S tem pa je dosegla, da ni padla samo obča umrljivost, ampak da se je

la za človeka pri danih razmerah doba med 70 in 80 letom ona meja, ki bo predstavljala idealno in dosegljivo srednjo, povprečno življenjsko dobo! Ze ta doba je razmeroma jako dolga v o-čigled kompliciranemu človeškemu ustroju. Pomislimo samo na delo srca, ki se je skrčilo po računu Friedmana nad 2.000 milijonkrat človeku, ki je dosegel 60 let!

Ideal po Rubnerju bo torej ostal, človeku povprečno življenjsko dobo vzdigniti na 70—80 let, kar bi odgovarjalo pri povprečni starosti 75 let približno umrljivost 13,3 na tisoč! Od te idealne številke smo še daleč oddaljeni. Ni pa povsem izključeno, da jo dosežemo tudi v istini, kakor nam zopet kaže angleška statistika. Farr je namreč izračunal na podlagi statistike, da je padla umrljivost v 207 krajih na skoro 15 od tisoč. Povprečna življenjska doba se računa na ta način, da se sešteje starost vseh umrlih, recimo v enem letu in deli dobljena štota s številom umrlih.)

Navedene podatke podalam čitate-

javk, dosežen svetovni rekord. S te konferencie je bilo odposlanih skupno 620.000 depeš. Samo v enem dnevu je bilo ekspediranih 88.000 brzovjavk. — Brancija sama je plačala za svoje brzovjavke 700.000 frankov, dočim znašajo stroški drugih držav, ki so bolj oddaljene še mnogo več. Skupni stroški konferencie pa se izražajo samo v milijon-skih številkah, navsezadnje pa je še dostikrat ves trud zastoj.

Nek danski list je vprašal svoje čitatele, kaj je najtežje na svetu, na kar je dobil različne in zanimive odgovore: »Najduhovitejši« pa se glase: Najtežje na svetu je: biti baletna plešalka, če presega njena teža 150 kg; — najti žensko, ki vsaj eden dan ne obre-ka svoje prijateljice; — dobiti izposo-žene knjige vrnjene; — žensko pripraviti k molčanju; — ujeti bolho z bok-sarskimi rokavicami; — zjutraj vstati. — Neka ženska, ki ima najbrž slabe slušnje pravi, da je najtežje, sami sebi poiskati moža. Mnogo čitat. je poslalo resnejše odgovore, kakor: nikdar v življenju lagati, biti dober, odpustiti itd.

Kako malenkostni so bili nekateri plavokrvni generali in drugi dostojanstveniki, in kako malo so se brigali za stradajoče in zmrzujoče vojake v strelnem jarku, pričajo razna povelja in službene objave nekaterih mogotev. Tako je na pr. general von Schmidtke izdal dne 21. maja 1921. nastopno povelje: »Voja pralnice v Lötzenu je pošlala gospodu generalu von Burmannu tri bele ovratnike, znamke Mainzan široke 42 cm brez drugih znamenj. Ti ovratniki pa niso gospoda generala. Nasprotno pa so se izgubili tri beli ovratniki, široki 43 cm (generala je bil vsekakor dobro rejen), dva z značkom V. B. in s sivim sukancem na robu. Kdor jih ima, naj jih vrne.« Kaj beda, kaj pomanjkanje vojakov, glavno je bil generalov ovratnik.

Dnevna kronika.

— Pozdrave vsem domačin in prijateljem od slovenskih fantov, ki služijo v Srbiji pri 47. pešad puku v mestu Kruševac: Herman Kralj, Feliks Močivnik iz Maribora; Kaiser Jakob iz Paker; Franjo Breznik iz Sv. Lenar-ča v Slov. gor.; Franjo Slonar, Sv. Barbara, Slov. gor.; Anton Podkrižnik iz Hoč; Kreitner Štefan iz Dogoš; Kogelnik Gustl, St. Lovrenc na Pohorju; Vodnik Hinko, Selnica; Robnik Ivan, Ruše; Rožman Anton, Sv. Peter pri Radgoni.

— Znižane vožnje za učiteljstvo in uradništvo. Za znižane vožnje po držav- nih železnicah ima slehern reflektant teh dveh kategorij državnih usluž- bencev vložiti, če reflektirajo na znižano vožnjo, prošnje s priloženim 2 din- kolekom na ravnateljstvo državnih železnic v Zagrebu ter priložiti prošnji tudi svojo fotografijo.

— Mariborska Narodna godba v Žalcu. V nedeljo, dne 22. t. m. je priredila mariborska Narodna godba v Žalcu pod vodstvom svojega kapelnika g. Vanousa jako lepo uspeli zabavni večer. V lepo razsvetljeni dvorani je bila zbrana vsa žalska inteligenca, ki je pazljivo sledila prireditvi. Proizvajali so se komadi v običajnem koncertnem sporedu; prev vsem je treba pohvalno omeniti ouverturo Palacky. Koncert- nim točkam je sledila »Kleinek-Vanousova enodejanka« »Olimpijec in Rimljanka«, ki ima to posebnost, da igralci ne govore in tudi ne pojo, ampak svirajo na godala znane pesmi s spremljevanjem orkestra. Po sličnem sistemu je bila igrana v narodnih no- šah še druga igra »Nesrečna ljubezen«, prava tragikomedija, katero je priredil po slovenskih narodnih pesmih g. Ivan- novič Meger, a uglasbil g. Vanous. Igra je tako ljubka, da je občinstvo z burnimi klici »Živela Narodna godba!« izražalo svojo zadovoljnost. Ako pove- mo še, da je Mariborčanom dobro znani violinist g. Jan Kubiček zaigral na gosli »Kantarčka«, je razumljivo, da je večer uspel naravnost izborno. Vse- li nas, da se naša Narodna godba tako lepo razvija in želeli bi bilo le, da bi se je posluževala vse naša narodna društva pri vsjih prireditvah.

— Opekarna v Križevcih. Svoječa- sno smo objavili vest, da je kupil g. Anton Lumir v družbi še z drugimi gospodi opekarno v Križevcih ter da namerava v njej zaposliti Italijane. Kakor smo sedaj izvedeli, stvar ne od- govarja resnici. Opekarno je kupil g. Lumir v družbi s svojim svakom g. Dragom Žnidaričem in nobenim dru- gim. Že to dejstvo samo pa je dovolj velik povod, da ni mogoče dvomiti o narodni zavednosti lastništva in da je vsako govorjenje, da nameravata zapo- sliti v opekarni italijanske delavce, iz- mišljeno in brez podlage. Gospoda la- stnika bosta nastavila v opekarni s 1. marcem kot delovodjo g. Kusika s si- nom, ki je sicer res italijanski peča- nik, toda je že nad 30 let pri nas in ga nihče ne smatra več za Italijana in tudi nima v Italiji nikakih svojcev, ampak je v rodbinskih zvezah edino z našimi slovenskimi rodbinami. De- lavci bodo sami domačini. Nas veselji, da alarmantna vest ne odgovarja re- snici ter to z veseljem popravljamo.

— Kako se je dogodil šibeniški in- cident. Te dni je končala preiskovalna komisija v Šibeniku svoja dela ter ugo- tovila, da so incident povzročili Itali- jani. Kritičnega dne sta se sprehajala ob morski obali dva podoficirja-Sloven- ca, ki sta govorila med seboj seveda v slovenskem jeziku. Mimo je prišla obo- rožena italijanska patrolja. Eden iz- med italijanskih vojakov je sunil na- šega podoficirja, ga prijel za roko ter mu zakričal v uho: »Eviva l' Italia!«. Podoficir mu je na to nesramno izziva- nje odgovoril z »Živijo Jugoslavija«. I- talijanski vojaki so začeli nato naša podoficirja psovati s »porohi scjavie« in z drugimi italijanskimi psovkami. Naš podoficir pa, ne bodi ga len, je pograbil najbližjega italijanskega vojaka ter za- čel z njim opletati polentarje. Oborože- na italijanska patrolja se je junaško spustila v beg, klicala na pomoč ter zbežala na italijanske ladje. Da pa je bilo junaštvo še večje, so začeli nato streljati z ladij na neoborožene šetalec ob obali. Seveda so potem zakričali v svet »glejte, jili Jugoslovenci, kakšno krivico delajo dvetisočletni italijanski kulturisti«

— Občinske volitve v Primerju. Predzadnje nedeljo so se vršile v na- šem zaslužjenem Primorju občinske volitve, katerih natančen izid pa še do danes ni znan, deloma tudi radi tega ne, ker so nekatera poročila iz itali- janskih virov netočna in potvorjena. Na Goriškem so se vse slovenske ob- čine izkazale sijajno: zmagale so pov- sod narodne liste, istotako tudi drugod. Kljub temu pa smo — in to moramo z žalostjo konstatirati — nazadovali v nekaterih mestih in večjih krajih, od katerih bi bili to najmanj pričakovali. Naša Gorica, v kateri bi bili že l. 1914. kmalu dobili slovenskega župana, je padla na 707 slovenskih glasov, ki pa so bili oddani ne za samostojno listo, ampak za listo »Gruppo d' azione friu- lano«, ki je dobila 1755 glasov ter tako relativno večino. Slovenci pa so se združili s to furlansko grupo, ker jim stoji najbližje in je v opoziciji proti pravim Italijanom, nacionalistom. Grupi načeljuje sodni svetnik Bonne, ki je po rodu pravzaprav Slovenec, če- prav se ne smatra za Slovenca, je pa prijatelj Slovencev in jim je šel na ro- ko že v prejšnjih časih. Grupa se je zavezala dati Slovencev, če volijo ni- čno listo, v Gorici slovensko šolo. Silno je nazadoval Trst, kjer smo dobili sa- mo 2.389 glasov. Ostale liste so dobile: italijanska narodna zveza 12.196 gla- sov, komunisti 4.356 glasov, republi- kanci 3.391 glasov, socialisti 2.266 gla- sov, klerikaleci 739 glasov; volilcev je bilo 56.343, volilo pa jih je le 24.000, torej niti ne polovica. Med onimi, ki ni- so volili, je gotovo še na tisoče Sloven- cev, ki se volitev niso udeležili vsled laškega in fašistovskega terorja. Po istrskih mestih Pulju, Poreču, Piranu in Kopru so zmagali povsod Italijani, upoštevati pa je treba, da so bila ta mesta vedno v laških rokah ter so ime- li Slovenci, oziroma Hrvati le neznatne manjšine — sedaj smo izgubili tudi te manjšine. Žalostna je usoda Opatije in Voloske, kjer smo imeli prej hrvatske župane, so pa zmagali sedaj Italijani in to, posebno v Opatiji, s pomočjo Nemcev in Madžarov. Ob periferiji našega slovenskega ozemlja so izgu-

bile občine Solkan, Mavhinje, Nabre- žina in Opčine dosedanje samosloven- ske lice. V teh občinah so prišli do veljave tudi Italijani, deloma zelo mo- čno, v Solkanu pa socialisti. Najhujše pa nas mora zadeti izid volitev v Se- žani in Postojni. Ta dva, doslej čisto slovenska kraja in visoko narodno za- vedna, kjer ni bilo poprej niti pet Ita- lijancev, sta padla v roke italijanašev. Posebno se moramo čuditi v tem oziru Postojni, naši nekdanji najmočnejši trdnjavi in najbolj čistemu slovenske- mu mestu v vsej Sloveniji. V Postojni so dobili italijanaši, pristaši gerenta Dovgana 140 čisto italijanskih glasov, katere so oddali sami privandranči, že- lezniški uradniki, cariniki, drugi ur- adniki in importirani delavci ter 328 glasov zaslepljenih Slovencev, skupaj torej 468 glasov, dočim so dobili prista- ši poslance Lavrenčiča le 243 glasov. Trdno pa so se držale ostale večje slo- venske občine, tako mesto Idrija, Ilir- ska Bistrica in Trnovo, Vipava, Ajdov- ščina, Dornberk, Rihemberk, Tolmin, Kobarid, Sv. Lucija in vse ostale, krog 150. Slovenci je ostal tudi skrajni ob- morski mejnik jugoslovenstva, naš De- vin, o katerem so prve vesti trdile, da je postal italijanski, kar pa ni res. Ve- deli smo, da italijansko gospodstvo ne bo ostalo brez posledic, zato smo veseli, da so posledice še tako malenkostne. I- talijani bodo radi par malenkostnih uspehov trobili v svet o svoji zmagi, v resnici pa so doživeli silen poraz. Pri- morje je in ostane naše!

— Koliko odvetnikov je v Murski Soboti? Malo mesteca Murska Soba ima 12 odvetnikov. Med temi je 5 Slo- vencev in sicer doktorji: Cerne, Gol- ljevček, Jane. Škerfak, Vesnik ter 7 Madžarov (doktorji: Ozifrak, Geiger, Olašog, Pinter, Haischer, Lömen in Valyg. Ker se je nekaj madžarskih odvetnikov izselilo, nam visoko število madžarskih odvetnikov v tako malem kraju jasno kaže, kako je vedela mad- žarska inteligenca eksploatirati sloven- sko Prekmurje.

— Ukinjenje strogega pasjega zapo- ra. Z dnem 3. oktobra 1921. odrejeni strogi pasji zapor (nagobčnik in vrvi- ca) se s tem ukinja in obstoja do od- ločitve pokrajinske uprave v Ljublja- ni samo navadni pasji zapor (nagobč- nik ali vrviča). Obenem se opozarja, da je prepovedano jemati pse v javne lokale in na tržišča.

— Zapiranje šol radi bolezni. Mini- ster za prosveto je poslal ministru za narodno zdravje poziv, v katerem ga naproša, naj izda čim prej naredbi, ki bo jasno in natančno določala kdaj in radi katerih bolezni naj se šole za- tvorijo. Opozarja pa pri tem, da bi bilo zapiranje šol v večjih mestih iluzorič- no, ker ravno tam obiskujejo otroci ki- nematografe, gledališča itd., kar raz- širjanje bolezni nikakor ne preprečuje.

— Stroge naredbe zoper ponočnjake v Zagrebu. Zagrebško policijsko ravnateljstvo je odredilo, da se vsi ponočni razgrajaji, ki na prvi poziv stražnika ne utihnejo, strogo kaznujejo in sicer z zaporom, ki se v nobenem slučaju ne sme spremeniti v denarno kazen. Tako zdravilo bi bilo tudi pri nas priporoč- ljivo.

— Nekaj iz Madžarske. »Uj Nemze- dek« poroča, da je v Budimpešti v zad- njih treh letih število nečloveških ma- ter grozovito naraslo. Samo v zadnjem letu se je našlo 275 umorjenih otrok. — Največ trupel so našli v kanalu blizu poročišnice.

— Najbogatejši mož v Beogradu, biški srbski konzul Zivko Barlovac je te dni umrl v visoki starosti.

— Samomor častnika. Pred ročoy- zem v Subotici je izvršil te dni kape- tan I. kl. Joca Simić samomor. Kape- tan Simić je bil izboren in vesten čast- nik ter zelo priljubljen. Govori se, da je bil v zadnjem času izpostavljen za- sledovanju nekega svojega predstojni- ka, radi česar je izvršil samomor.

— Povodenj v južni Srbiji. Iz Skop- lja poročajo o veliki povodnji v južnem delu naše države. Tri dni je nepresta- no deževalo. Vardar je tako narasel, da obstoja nevarnost, da stopi iz struge ter poplavi vse mesto. Mesto Veles leži deloma pod vodo. Železniški most pri Velesu je tako poškodovan, da je na- daljnji promet nemogoč. Most med Ve- lesom in Prilepom je voda odnesla. Tu-

di iz drugih krajev južne Srbije prihajajo vesti o poplavi in neurju.

— Iz cenika dunajskih krojačev. Zveza dunajskih krojačev je določila nov cenik, iz katerega povzemamo sle- deče podatke: kroj (delo) salonske oble- ke 38.000 K, za površnik 28.530 K, za zimsko suknjo 28.925 do 35.475 K, lika- nje obleke 1050 K, likanje površnika 825 K, likanje hlače 300 K. Za obračunje stare obleke se računa še 25% več.

— Draga operacija. Pred par dnevi je dal nek bančni ravnatelj na Dunaju operirati svojo žeon. Za operacijo je plačal samo — 10 milijonov avst. kron. To je vsekakor, četudi v avstrijski va- luti, pretirano visoka vsota, ki si jo zamore dovoliti le kak veržnik ali pa dolarski prine.

— Strašno glas iz Rusije. Predsednik švedske pomožne ekspedicije je poslal iz Samare ministrskemu predsedniku Prantingu brezlično depešo, v kateri pravi: Strašno trpljenje tukajšnjega prebivalstva me sili, da pošljem še en- krat švedskemu narodu in švedski vla- di plantič poziv, naj zbirata še na- daljno pomoč za boj proti najgroznejši in najokrutnejši nesreči, kar jih pozna človeška zgodovina. V coni, koder raz- saja glad, imamo kraje, kjer je beda dosegla svoj višek. Ljudje padajo v blaznost, nekateri celo ubijajo druge ter jih snejo.

Mariborske vesti.

Maribor, 26. januarj 1922.

m Naš novi roman »Gospodarica sveta« je dosegel v originalu že več izdaj ter bil razprodan doslej v 120.000 izvodih, poleg tega pa je preveden tudi že v večino evropskih jezikov. Po njem je izdelan film »Gospodarica sveta«, ki je žel povsod, koder so ga predvajali, velikanske uspehe. V F. Mariborskem bioskopu so ga predvajali vesec dni, pa je bil vedno tako natlačeno poln, da je moralo vse polno ljudi oditi, ne da bi našli prostora.

m Vzgleden obrtnik. V nedeljo je poslal zaveden mariborski obrtnik g. K. vse svoje tri vajence v »Ljudsko knjižnico« s pismom na vdstvo, naj se izročijo vajencem primerne knjige za čitanje, zalogo, vstopnino in izpo- sojnino plača on. Objavljamo to veselo vest z željo, da bi kazali tudi drugi obrtniki, trgovci in sploh delodajalci povsod toliko razumevanja za izobra- zbo svojih vajencev!

m Za Jugoslovensko Matico je na- bral v gostilni »Pri Vipavcu« gostilni- čar g. Izidor Benko 120 K. Iskrena hva- la!

m Za Ljudsko knjižnico je daroval g. Izidor Benko, gostilničar »Pri Vi- pavcu« 100 K. Za ta velikodušen dar se iskreno zahvaljujemo ter želimo, da bi našel mnogo posnemanja!

m Slovensko trgovsko draštvo v Mariboru je izročilo trgovskemu gre- miju iz čistega dobička trgovskega ple- sa dne 14. t. m. znesek K 5000 kot pod- poro za trgovsko nadaljevalno šolo, za kar se gremij najtopleje zahvaljuje.

m Kemičen tečaj Ljudske univerze. Vsi, ki so se prijavili za tečaj, naj se zanesljivo udeleže prvega predavanja v soboto 28. jan. t. l. ob pol osmih zve- čer v kazini, da se po predavanju do- govore glede dneva, ure, sploh pričet- ka kurza, ki začne prve dni februarja.

m Ljudska univerza v Mariboru ima prvo predavanje v soboto 28. jan. t. l. ob 19.30 zvečer v mali kazinski dvora- ni. Predavanje v kratko otvori preds. V. Grčar. Nato predava prof. I. Fava: Kaj je prava izobrazba in kaj ni. — Predavanje bo trajalo eno uro. Dvora- na zakurjena. Vstop prost.

m Velika kavarna. Ob 17. uri po- poldne čajanka s koncertom v »Klub- baru«.

m Tombolo z lepimi dobitki priredi prostovoljna požarna bramba na Po- brežju na družinskem večeru dne 2 februarja v Rojkovi verandi. Na spo- redu je še tudi gledališka predstava in ples. Začetek ob 6. uri zvečer. Vstopni- na 3 din. Čisti dobiček je namenjen za popravilo gorske brizgalne.

m Na potu v domovino ponesrečil. Na potu iz angleškega ujetništva je prišel v pondeljek zvečer v Maribor 32letni Ivan Savata iz Banata. Pri iz- stopu iz vlaka je prišel z desno roko

falko nerodno med vrata železniškega voza, da mu je zmečkalo prste. Rešilni oddelček mu je nudil prvo pomoč, tako da je lahko nadaljeval pot v domovino.

m Pri sanjkanju ponesrečil. V torek zvečer se je sankal pri Aleksandrovi vojašnici v Melju 14letni učenec meščanske šole Oskar Werbnig. Zavozil je v neki kamen, padel s sanjk ter si zasekal v desno nogo globoko, močno krvavečo rano, tako, da je moral na rešilnem oddelčku iskati pomoči. Rešilni oddelček mu je rano izpral in obvezal, na kar je bil Werbnig predan v domačo oskrbo.

m Požar v trgovini. V četrtek, dne 26. t. m. okrog 2. ure zjutraj so opazili pasanti, da se valji iz trgovine Tkale na Glavnem trgu št. 5. dim. O tem obveščena policija je alarmirala požarno brambo ter zbudila lastnika trgovine g. Tkale. Požarna bramba je takoj prihitela na lice mesta ter dognala, da je nastal ogenj vsled žarečega pepela, katerega je nekdo na večer izsipal iz peči v lesen zaboj pod prodajalno mizo. Od žrjavice je začel tleti zaboj, prodajalna miza, tla in tudi že podboji vrat. Po goldergournem naporu se je požarni brambi posrečilo ogenj pogasiti. K sreči se je nahajal zaboj v ozadju trgovine, sicer bi bila kaj lahko nastala mnogo občutnejša škoda. Nerazumljivo pa je, kako more biti človek tako nepreviden ter puščati žareč pepel v lesenem zaboju in še celo v trgovini! Zelo neumestno je tudi kričanje in vmešavanje občinstva in oškodovancev v poslovanje ognjegascev, ker to le ovira razumno in smotreno gašenje ognja.

Iz neodrešene domovine.

Razgovor s poslancem Wilfanom.

Beograjske »Novosti« objavljajo razgovor s poslancem rimskega parlamenta g. drom Wilfanom, ki se je minule dni v zasebnih zadevah mudil v Beogradu. Na vprašanje, kako razmere vladajo pod novo vlado v Julijski Benečiji, je odgovoril g. poslanec: — Naša dežela je mnogo trpela vsled vojne. Splošna gospodarska kriza je hudo zadela tudi te kraje. Prehod iz enega režima v drugi je združen z velikimi neprilikami, zlasti kar se tiče uprave in gospodarstva. Italijanska državna uprava stoji pred izredno težkimi nalogami.

— Kakšen je položaj Slovanov v Italiji v nacionalnem oziru?

— O tem vprašanju moram kot italijanski državljani in italijanski poslanec govoriti v prvi vrsti pred tamošnjo javnostjo in v italijanskem parlamentu. Tukajšnja javnost in tukajšnji krogi so, kakor izgleda, precej dobro poučeni o našem položaju, kakor to odgovarja nacionalni solidarnosti. Mislim, da je v interesu vseh, zlasti pa v interesu obeh narodov, da dobi javnost v tem oziru kar najtočnejše in najpopolnejše informacije. Kolikor je nedostatkov, se bodo na ta način najlažje odpravili. Treba pa je, da se izogibate vsakega pretiravanja in vsakega nepotrebnega vznemirjanja.

— Kaj mislite o odnosjih med obema kraljevinama?

— Moja dolžnost je, da izrazim željo, da bi si bili kar najbližji. Imamo več vprašanj iz vsakdanjega življenja naroda in posameznika, ki jih ne moremo več odlagati za bodočnost. Naš narod v Italiji mora živeti, zato pa se morajo urediti vse upravne, gospodarske in socialne razmere. In za to ureditev je predvsem potreben mir. To, kar velja za oni del našega naroda, to velja tudi za vso Italijo na eni in za Jugoslavijo na drugi strani. V ta namen je treba brez odlašanja urediti odnose med obema državama. Po mojem mnenju je potrebno sledeče: Prvič, da se vsa vprašanja, ki se tičejo teh odnosov, na obeh straneh prouče z enako stvarnostjo in strpnostjo; drugič, da se postopanje obeh vlad z narodnimi manjšinami na obeh straneh postavi na podlago prave in iskrene vzajemnosti v tem smislu, da se unapredujejo v okvirju splošnega državnega blagostanja. Narodna občutljivost na tej ali oni strani je prevelika, da bi mogli dobrri odnosi ostati stalni, če se ne bode oboje javnosti pomirili. Treba je

mного dobro volje in vztrajnega dela. Ne morem skleniti drugače kot z željo, da bi se tu in onstran našli ljudje, ki bi bili sposobni za te plemenite in koristne naloge.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Petek 27.: »Parižanka«. Premijera. Ab. C.
Sobota 28.: »Pticar«. Premijera. Ab. A.
Nedelja 29.: Ob 15. uri »Za narodov blagor«, ljudska. Ob pol 20. uri »Poljska kri«. Izven.
Ponedeljek 30.: Produkcija dramatične sope. Izv.
Torek 31.: »Dediči velikega časa«. Ab. B.

Kultura in umetnost

x Mariborsko Nacašao gledališče vprizori v kratkem Oskarja Wildeja štiridejansko dramo »Lady Windermere«, ki je izšla nedavno v založbi Mariborske tiskarne v prevodu Radivoja Beharja. Kdor se hoče seznaniti s tem izbornim delom že uporej, ako, da ga bo, ko pride na oder, bolj in lažje razumel, naj si kupi »Lady Windermere« pri upravi »Tabor«. Broširan izvod stane 20 K.

x Glasbena Matica Maribor. Odbor opozarja, da se vrši v četrtek dne 26. t. m. ob 20. uri zvečer pevska vaja za moški zbor. Pevske vaje ženskega zbora se vrše vsak ponedeljek in četrtek točno ob 1/6. uri zvečer. V torek, dne 31. t. m. se vrši ob 8. uri zvečer skupna pevska vaja.

x Visok jubilej vseučilišča v Padovi. Meseca maja letošnjega leta bo slavilo vseučilišče v Padovi 700-letnico svojega obstanka.

Kino.

I. Mariborski bioskop. V petek, soboto, nedeljo in ponedeljek se bodo v I. Mar. bioskopu predvajala velikanska senzacionalna drama v 6. činih »Katastrofa nadzemske železnice«, s Harry Hill in Margo Lindt v glavni vlogi. Ta drugi Harry Hill film nadkriljuje v vsakem oziru prvega.

Gospodarstvo.

Borza 25. januarja.

Zagreb, devize: Berlin 149—152, Milan izplačilo 1342—1350, čeki 1336—1340, London 1312—1315, Newyork čeki 305—307, Pariz 2475—2500, Praga 607—610, Svica 6000—050, Dunaj 3.15—3.20, Budimpešta 43—43.75; valute: dolarji 303—304, avstrijske krone 3.50—4, rublji 20—25, češke krone 590—608, napoleoni 1060—1100 marke 152—154, leji 220, turške lire 1100.
Curih, devize: Berlin 2.52%, Newyork 5.13, London 21.70, Pariz 41.90, Milan 22.50, Praga 9.50, Budimpešta 0.67%, Zagreb 1.65, Varšava 0.15%, Dunaj 0.13, žiogsane 0.05.

g Ustanovni občni zbor mednarodne trgovsko-speditijske in skladiščne delniške družbe »Orient« v Mariboru. Dne 19. t. m. ob 15. uri popoldne se je vršil v prostorih trgovskega graniža v Mariboru, Jurčičeva ulica št. 8. ustanovni občni zbor nove družbe »Orient«. Občni zbor je otvoril ravnatelj g. Albert Pečevnik v imenu pripravljalnega odbora, pozdravil vse navzoče ter vladnega tajnika g. Poljanca, konstatiral sklepčnost, ker je bila navzoča četrtina imejteljev po podpisanih delnic ter podal poročilo o dosedanjem napredovanju dela iz katerega posname mo sledeče podrobnosti. Pripravljalni odbor za ustanovitev podjetja je obstojal iz gg. Janka Tavčarja, Franca Gulde, Alojza Snideritšcha in Alberta Pečevnika. Osnovni kapital družbe se je določil na 1.000.000 din. Družba si je kupila že lasten dom in sicer hišo na Meljski cesti št. 12., kjer ima že nameščene svoje poslovne prostore. Nadalje je družba ustanovila podružnico v Ljubljani, Sodna ulica št. 3., ki že posluje ter ekspozitura pod lastnim imenom v Beogradu, Zagrebu, Suboci, Splitu, Bakru, Banja, Ražaku in na Jesenicah. Pripravljalni odbor je sklenil interesno skupnost s »Čehoslavijo« v Pragi, v kateri je združenih 130 češkoslovaških speditijskih tvrdk ter poseduje nad 20 lastnih podružnic, med

drugimi tudi v Trstu, Hamburgu in vseh večjih inozemskih trgovskih centrih. Ta družba je pristopila k »Orientu« s 3000 delnicami kot prijateljica, ki goji napram Jugoslovenom najboljše simpatije. Nadalje je nova družba sklenila interesno skupnost s speditijsko tvrdko August Dworschak na Dunaju, ki je pristopila k »Orientu« s 1.200 komadi delnic. Tvrdka ima v avstrijski republiki več podružnic ter že sedaj zaposluje »Orient« s svojimi transporti ter je uknila sedaj svojo podružnico v Mariboru, da ne bo delala novi družbi kot delničarka konkurenca. Družba je tudi dosegla, da je tvrd. Münzer v Zagrebu uknila svojo podružnico v Mariboru ter prenesla vse takoe posle na »Orient«. Družba je dala v subskripcijo 11.000 delnic, ki so že celokupno podpisane. Vljadna oblast je ustanovitev dovolila ter tudi že potrdila pravila. Poročevalce je nato predložil seznam delničarjev ter račun ustanovnih stroškov, ki znaša 149.242,96 K, ne všteti davčne pristojbine delnic, ki znaša 160.000 kron, katero je bilo treba vplačati pred izdajo delnic. Na to se je vršila volitev predsednika in dveh skrutinatorjev. Za predsednika je bil izvoljen g. Janko Tavčar, za skrutinatorja pa gg. Vilko Berdajs in Gjurjo Valjak. Nato je novi predsednik Tavčar prevzel predsedstvo, pozdravil navzoče, posebno pa brate Čeha. Za pozdrav se ma je v imenu Čehov zahvalil g. Černik, komercijelni svetnik iz Prage, v češčini ter naglašal prijateljske odnose, katere gonijo Čehi napram nam Jugoslovenom, želeč z brati Čehi združenemu slovenskemu podjetju obilo uspeha. Družbina pravila so bila sprejeta brez čitanja. V upravni svet so bili nato izvoljeni: za predsednika Janko

Tavčar, industrijalec v Mariboru; za podpredsednika Anton Kolenc, veletržec v Ptuju; inž. Oskar Dračar, tovarnar; Franc Gulda, veletržec in Albert Pečevnik, ravnatelj, vsi trije iz Maribora; August Skaberne, veletržec iz Ljubljane; Anton Jurca, komercijelni svetnik in industrijalec v Ptuju; B. B. Černik, komercijelni svetnik v Pragi; Gustav Klauber, ravnatelj v Pragi; v nadzorstveni svet so bili izvoljeni gg.: Vilko Berdajs, veletržec; Alojz Križnič, industrijalec; Anton Tonec, vsi trije v Mariboru in Franc Čuček, industrijalec v Ptuju. Po občnem zboru se je vršila prva seja upravnega sveta.

Sport.

: Občni zbor J.N.S. se vrši v nedeljo dne 27. t. m. v Zagrebu.

: I. S.S.K. Maribor ima redni letni občni zbor dne 3. marca 1922.

: Ljubljanska Hirijska gostuje te dni v Zagrebu ter bode s tem absolvirala svojo prvo tekmo v snegu.

: Češka »Sparta« je po končni turneji izključila nekaj članov nogo moštva, nekaj pa diskvalificirala na kratak čas. Vzrok temu — nedisciplinarnost.

: Dunjski »Rapid« se pođa na turnejo po Španiji in Portugalskem.

: Boks. Carpentier je pred kratkim v Londonu premagal prvaka Avstralije.

: Praga: Bratislava 10:0. Medmestno tekmo je praška reprezentanca sigurno dobila z 10:0.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Dve likartci se sprejmeta.
Prva mariborska pralnica Gvido Sparovitz, Maribor, Krekova ulica št. 12. 135 2—2

Žepne ure, precizijske in stenske popravila najsolidnejše tvrdka R. Bizjak, Maribor, Gospodarska ulica 16. 64

Drsaljšče pri treh ribnikih 70-pet otvorenjo. 137

Iščem učenca

za trgovino z mešanim blagom. Ponudbe pod »Pošten« na upravništvo tega lista. 130 3—2

Pristno

svinjsko mast

kakor tudi soljeno slanino oddaja samo na trgovce po najnižji dnevni ceni vsako količino

Franc Vidovič, Maribor

Cvetlična ulica št. 15. 132 8—2

Tvornica kola i industrija drvene robe d. d.

Tovarna v Mariboru

izdeluje

VOZOVE;

poljedeljske v lahkem in težkem izdelovanju,

POEDINE DELE KOL,

kakor kolesa, lestve i. t. d.,

TALIGE,

ukovane in neukovane,

ROČNE VOZIČKE,

vse izdelano s stroji v serijah, vsaka količina in v najkrajšem dobavnem roku.

Dopisi: TVORKOLA — MARIBOR

Poštni predal 27.

85